

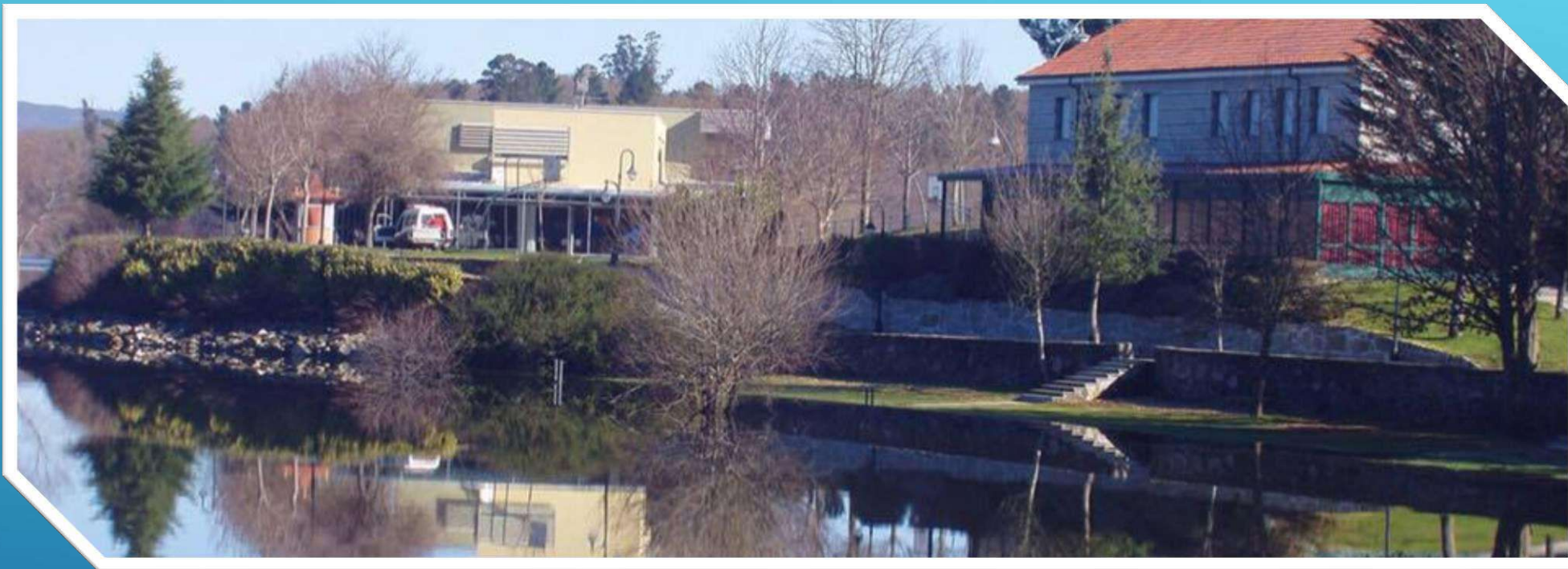
Complejo Turístico-Deportivo "O Corgo"

AYUNTAMIENTO DE MUÍÑOS

ÍNDICE:

- ❑ Presentación
- ❑ ¿Cómo Llegar?
- ❑ Instalaciones
- ❑ Turismo Rural
- ❑ Actividades
- ❑ Planes Complementarios

PRESENTACIÓN

PRESENTACIÓN

El municipio de Muíños cuenta con un magnífico Complejo Turístico-Deportivo “O Corgo”, situado en el Parque Natural de Outeiro de Cela, a la orilla del embalse de As Conchas.

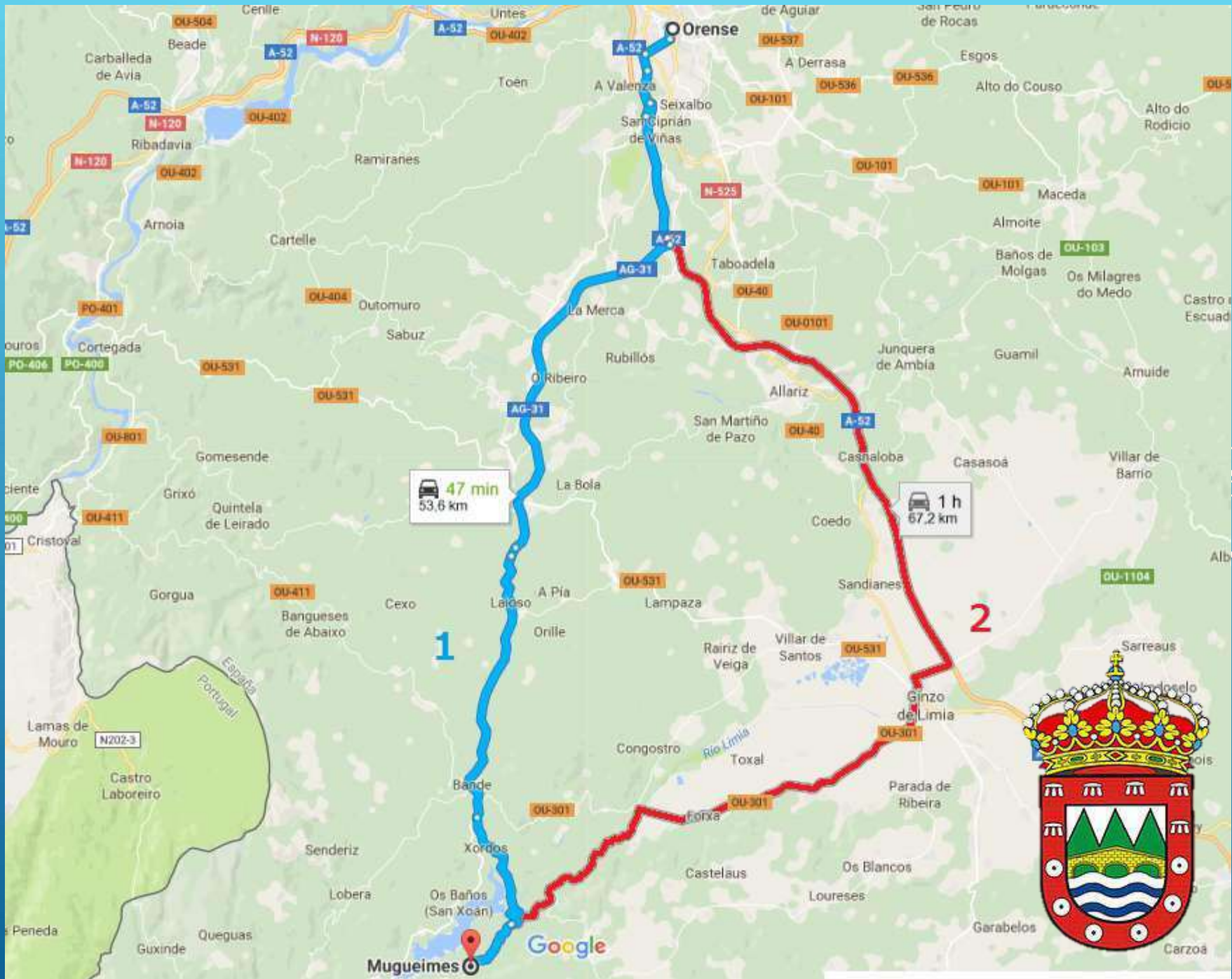
El área recreativa cuenta con una superficie de 26 ha, con dos preciosas playas fluviales, merenderos, bar y otros servicios además de efectuarse en él una importante repoblación, con la plantación de más de 30.000 árboles de 60 especies diferentes.

¿CÓMO LLEGAR?

Desde Ourense:

1) Por la Autovía A-52 hasta llegar al desvío 217 para tomar la Autovía AG-53 dirección celanova. Después continuar en N-540 y OU-1201 hasta Mugeimes

2) Por la Autovía A-52 hasta llegar al desvío 193 en dirección Xinzo, y desde allí tomar la OU-301 Hasta Mugeimes

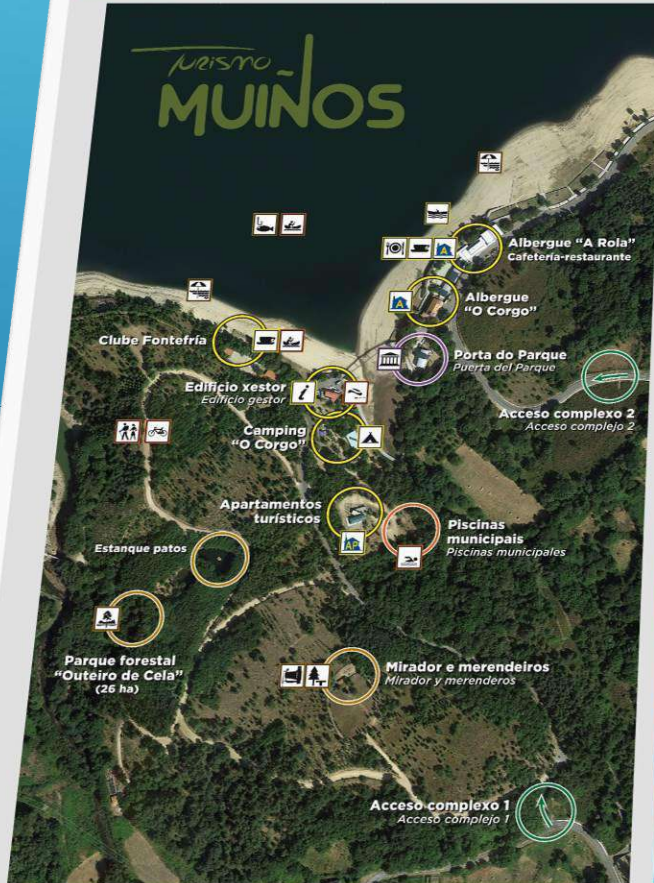
INSTALACIONES

PLANNING DE INSTALACIONES

Complejo turístico O Corgo

Complejo turístico

Albergue A Rola

Para familias e grupos reducidos. Habitacións de 6 prazas con baño. Restaurante-cafetería. Peirao con embarcadoro flotante e hangar.
Para familias y grupos reducidos. Habitaciones de 6 plazas con baño. Restaurante-cafetería. Muelle con embarcadero flotante y hangar.

Albergue O Corgo

Para colectivos. Ata 106 prazas en dormitorios desde 4 a 30 persoas. Comedor panorámico sobre o encoro.
Para colectivos. Hasta 106 plazas en dormitorios desde 4 a 30 personas. Comedor panorámico sobre el embalse.

Camping O Corgo

Para 300 persoas, con zonas para colectivos, caravanas e tendas individuais, ademais de todos os servizos necesarios.
Para 300 personas, con zonas para colectivos, caravanas y tiendas individuales, además de todos los servicios necesarios.

INFORMACIÓN E RESERVAS

Tel. 988 40 60 75 de xuño a setembro de junio a septiembre

Tel. 988 45 64 03 todo o ano (concello) todo el año (ayuntamiento)

PICTOGRAMAS

Avisos sobre a calidade das augas de baño

Avisos sobre la calidad de las aguas de baño

Apartamentos Outeiro de Cela

Para períodos vacacionais. 6 bungalows con dúas habitacións, baño, salón-comedor-cociña, totalmente equipados e con terraza.
Para períodos vacacionales. 6 bungalows con dos habitaciones, baño, salón-comedor-cocina, totalmente equipados y con terraza.

Edificio Socio-Xuvenil

Centro de información turística e de actividades culturais e deportivas.
Centro de información turística y de actividades culturales y deportivas.

Porta do Parque

Centro da rede Portas do Xurés, con toda a información para o visitante sobre o parque natural. Edificio multiusos.
Centro de la red Portas do Xurés, con toda la información para el visitante sobre el parque natural. Edificio multiusos.

Piscinas O Corgo

Piscina para adultos (125 persoas) e infantil (25 nenos), con ampla zona verde e à beira do camping e os apartamentos.
Piscina para adultos (125 personas) e infantil (25 niños), con amplia zona verde y al lado del camping y los apartamentos.

PASARELA

COMPLEJO TURÍSTICO-DEPORTIVO "O CORGO"

Una preciosa pasarela conecta las instalaciones del Complejo Turístico-Deportivo "O Corgo".

En uno de sus extremos, dispone de mirador al embalse de As Conchas con zona para hacer "selfies".

INSTALACIONES

Albergue Socio-Juvenil

- ❑ Para familias y grupos reducidos
- ❑ Capacidad para 25 plazas, repartidas en habitaciones de 13 y 12 plazas con baño
- ❑ Oficina socio-juvenil como centro gestor del complejo en la planta inferior

INSTALACIONES

Albergue Socio-Juvenil

INSTALACIONES

Albergue "O Corgo"

Para colectivos con capacidad para 106 plazas

Dormitorios de 30, 20, 15, 10, 6 y 4 plazas

Cocina con comedor panorámico hacia el embalse
preparado para la práctica de diferentes
actividades deportivas:

Vela, piragüismo, remo...

INSTALACIONES

Albergue "O Corgo"

INSTALACIONES

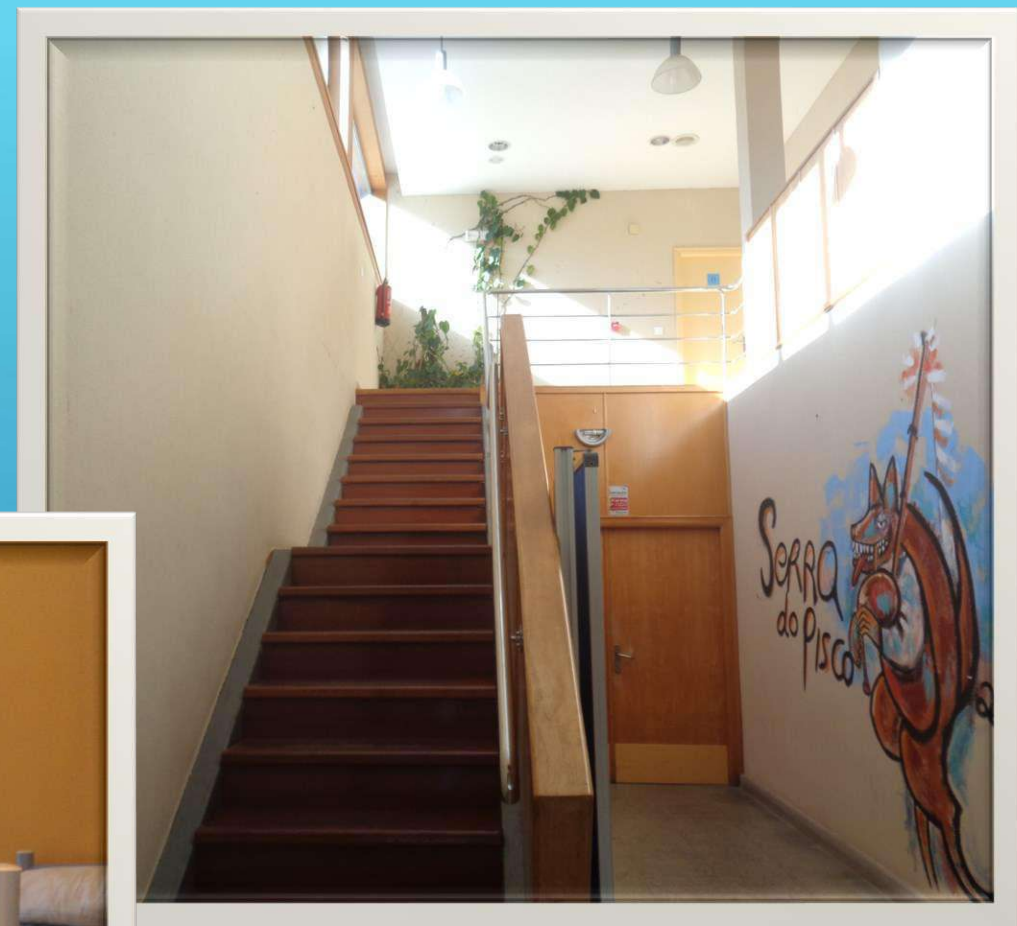
Residencia - Albergue "A Rola"

- para familias y grupos reducidos
- Hasta 72 Plazas
- 7 habitaciones de 6 plazas con baño
- 1 habitación de 30 plazas con baño
- Restaurante - cafetería con terraza exterior e interior

INSTALACIONES

Residencia - Albergue "A Rola"

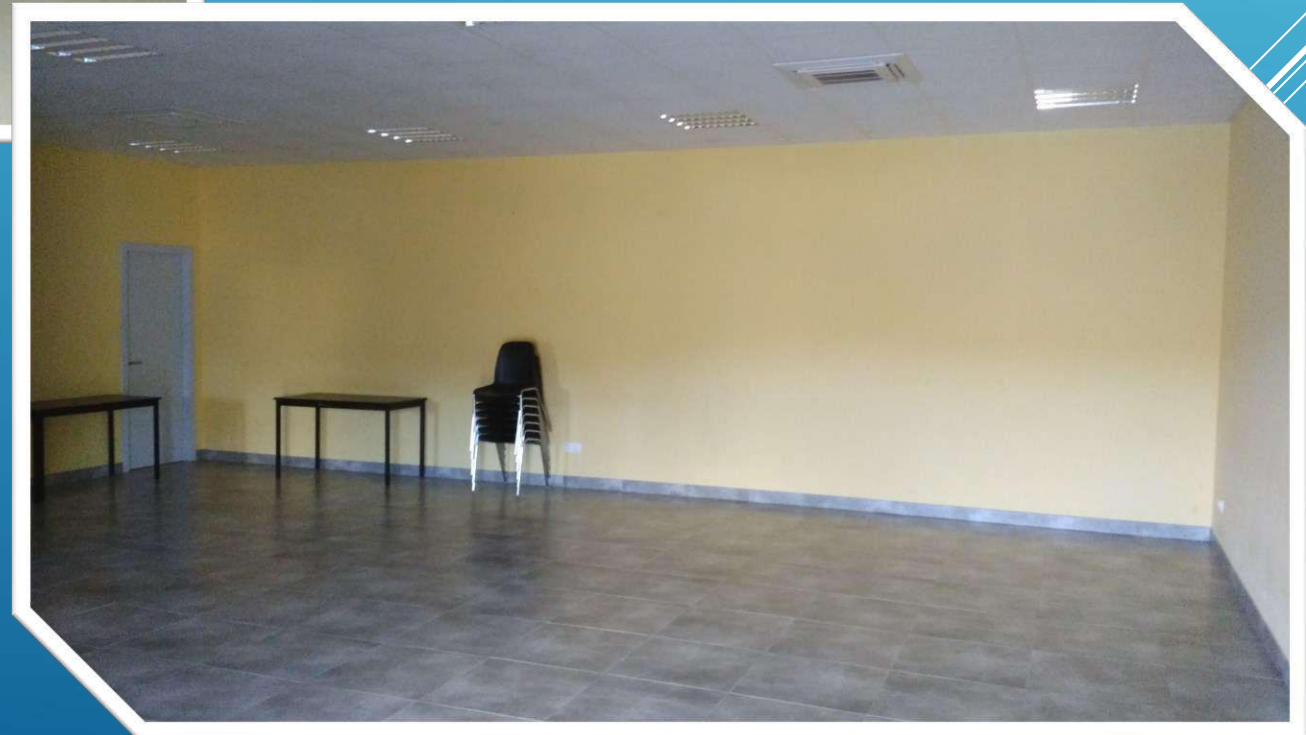
INSTALACIONES

Salas Multiusos

- ❑ Amplias salas para la realización de todo tipo de actividades

- ❑ Disponen de:

- ❑ TV
- ❑ Proyector
- ❑ Material De Oficina
- ❑ Equipo De Sonido Con Altavoces
- ❑ Aire Acondicionado

INSTALACIONES

Edificio Porta Parque

- ❑ Edificio construido como símbolo de la importancia del agua en el Ayuntamiento de Muñíos
- ❑ Dispone de sala de exposiciones
- ❑ Despachos con vistas al complejo turístico
- ❑ Aula Megalítica en la Planta Baja

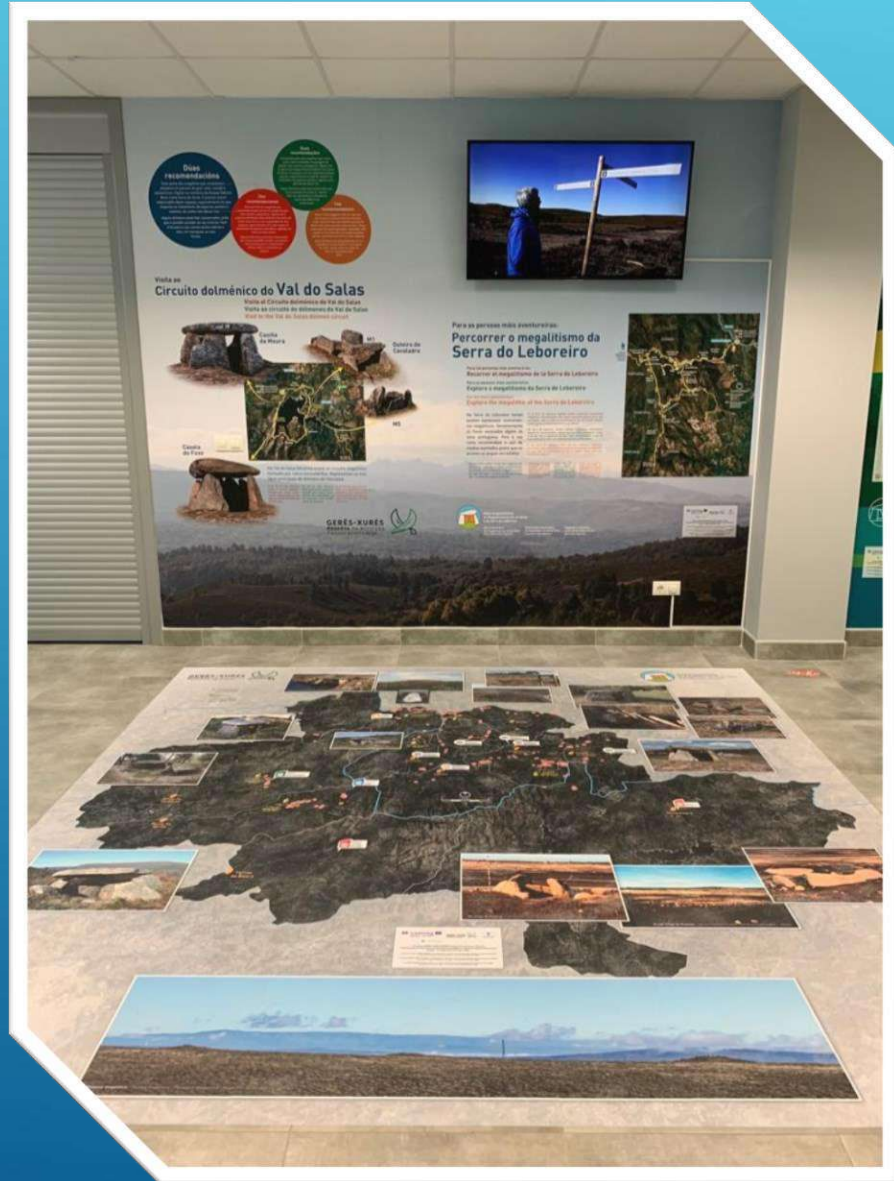
AULA MEGALÍTICA

Edifício Porta Parque

MUÑOS móvese

AULA MEGALÍTICA

AULA MEGALÍTICA

- ❑ Aula Arqueológica del Megalitismo del Valle del Salas y De La Sierra Del Xurés
- ❑ Ubicada en el Complejo Turístico-Deportivo “O Corgo”
- ❑ No dudeis en visitar esta aula en la que se recoge un trocito de nuestro patrimonio

INSTALACIONES

- Plazas para caravanas y autocaravanas
- Parcelas para tiendas
- Luz eléctrica en cada parcela incluida en el precio
- Recinto perfectamente cerrado
- Acceso directo a piscinas municipales

Cámping Municipal "O Corgo"

INSTALACIONES

Cámping Municipal "O Corgo"

- Capacidad para 300 personas
- Disponemos de nuestras propias tiendas con colchón para todo el que lo necesite
- Iluminación nocturna
- Duchas con agua caliente
- Servicio de lavandería

INSTALACIONES

Apartamentos

- ❑ 6 apartamentos
- ❑ Capacidad entre 5 y 9 personas
- ❑ Terraza exterior
- ❑ Piscina municipal a 20 metros
- ❑ Zona wifi en exteriores

Apartamentos

- Cocina amueblada
- TV

INSTALACIONES

- Baño Amueblado
- Habitaciones con ropa de cama

INSTALACIONES

PISCINAS MUNICIPALES

INSTALACIONES

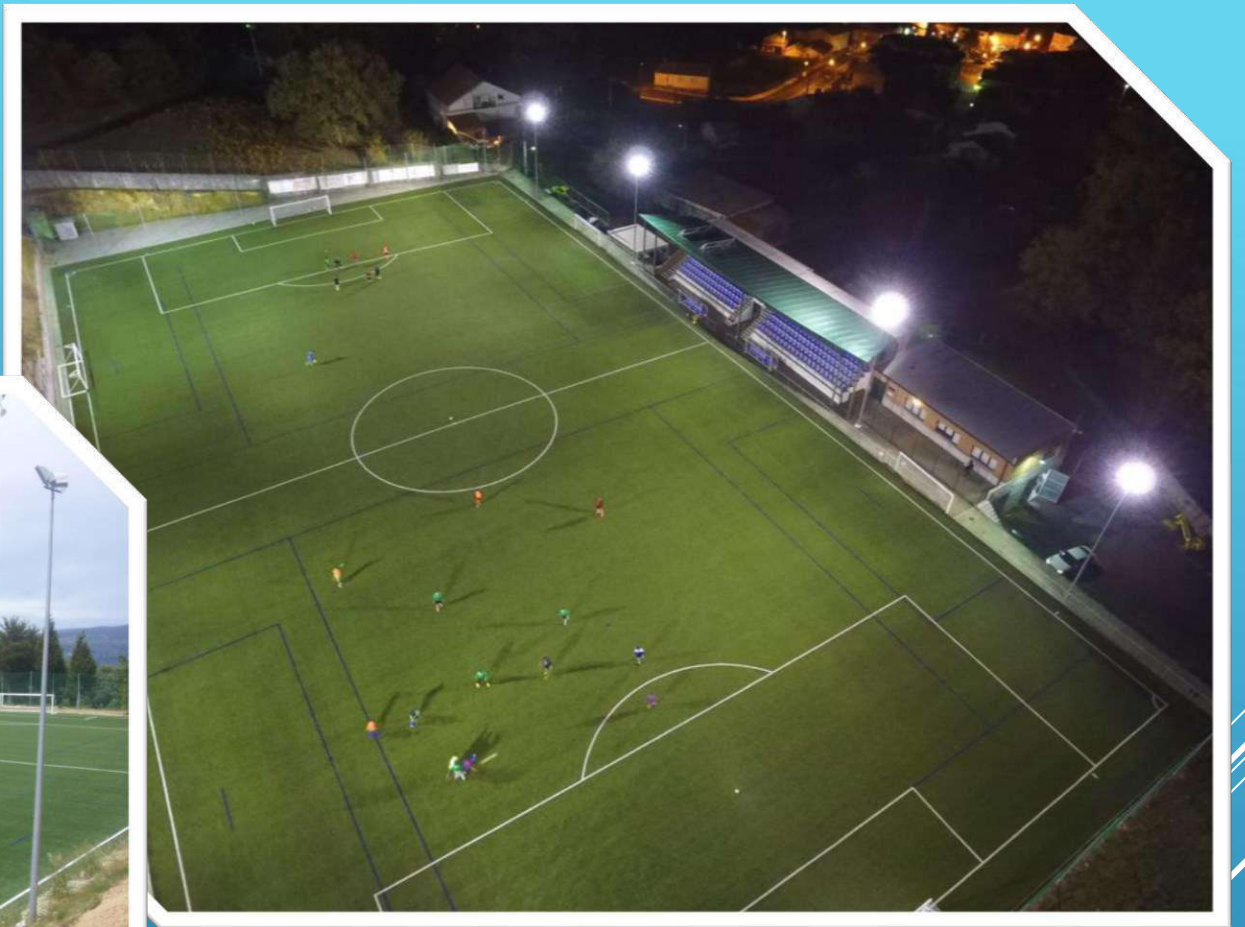
PISCINAS MUNICIPALES

- Un vaso para adultos con altura variable entre 1 y 1,4 metros
- Un vaso para los menores con altura constante de 50 centímetros
- Amplios vestuarios incluyendo uno para personas con discapacidad
- Sala de enfermería
- Socorrista
- Recinto cerrado
- Bar en el recinto

INSTALACIONES

ZONAS DEPORTIVAS

Campo de Fútbol Hierba Artificial

- Construcción nueva
- Vestuarios totalmente equipados
- Grada cubierta con bar

INSTALACIONES

ZONAS DEPORTIVAS

Pabellón de Deportes

INSTALACIONES

ZONAS DEPORTIVAS

- Baños
- Grada Interior

Pabellón de Deportes

INSTALACIONES

Hangar

Material Disponible:

- Optimists
- Borian
- Raquero
- Piraguas
- Catamarán Eléctrico
- Velero
- K2 y K1

TURISMO RURAL

Casa Rectoral Clase "A"

TURISMO RURAL

Casa Rectoral Clase "A"

- 8 habitaciones con baño
(1 de ellas adaptada para personas con movilidad reducida)
- 2 amplios salones
- Cocina para desayuno
- Patio interior
- Situada al inicio de una de las rutas de senderismo/btt
- Wifi en el interior

TURISMO RURAL

Casa Rectoral Clase "A"

ACTIVIDADES

ACTIVIDADES

RUTAS BTT

ACTIVIDADES

RUTAS BTT

- ❑ El Centro Btt Serra do Xurés cuenta con dos puntos de acogida en el Ayuntamiento de Muiños, uno de ellos situado en el Complejo Turístico-Deportivo “O Corgo” y otro, **Aviva**, en la aldea de Maus de Salas.

ACTIVIDADES

RUTAS BTT

- ❑ El Centro BTT Serra do Xurés oferta un total de 6 rutas, cinco de ellas transcurren por el Ayuntamiento de Muíños y la sexta compartida con el Ayuntamiento de Lobios
  - Ruta Outeiro de Cela (distancia 5,7 km / dificultad fácil)
  - Ruta Travesía do Xurés (distancia 25,5 km / dificultad media-alta)
  - Ruta Megalítica (distancia 12,7 km / dificultad fácil)
  - Ruta Picos de Fontefría (distancia 32,4 km / dificultad media-alta)
  - Ruta Serra Do Pisco (distancia 27,9 km / dificultad alta)
  - Ruta Vía Nova (distancia 29,4 km / dificultad alta)

ACTIVIDADES

RUTAS SENDERISMO

ACTIVIDADES

RUTAS SENDERISMO

❑ El Ayuntamiento de Muíños pone a disposición una gran variedad de rutas de senderismo para disfrutar de los inolvidables paisajes que ofrece el Parque Natural Serra Do Xurés:

- Ruta Torrente-Salgueiro (distancia 12 km / dificultad media-alta)
- Ruta Megalítica (distancia 13 km / dificultad media-baja)
- Ruta Guntumil-Requiás (distancia 11 km / dificultad media-alta)
- Ruta Camino de las Férias (distancia 25 km / dificultad alta)
- Ruta A Cela – Pitoes (distancia 28 km / dificultad alta)

MUÍÑOS
Natureza Viva

PLANO RUTAS SENDERISMO

- Zona arqueolóxica
  - Deportes náuticos
  - Albergues
  - Campismo
  - Senderismo
  - Praia fluvial
  - Ermidas e igrexas
  - Peto de ánimas
  - Ponte romana
  - Albergue
  - Foxo do lobo
- 1 Capela da Ciamadoira
  - 2 Igrexa de san Pedro de Muíños
  - 3 Peto de Barxés
  - 4 Santuario dos Milagres
  - 5 Santuario da Virxe da Aparecida
  - 6 Ermida do Castro
  - 7 Pontepedriña (Monumento Nacional)
  - 8 Foxo do Lobo do Salas

Igrexa de san Pedro, Muíños

Peto de Animas de Barxés

Festas / Fiestas

Ademais das diferentes festas de carácter relixioso nas parroquias do concello, a máis coñecida é a que se celebra o primeiro sábado de agosto das Sopas de Burro Canso e Galo pica no Chan en Mugueimes. Festa onde se mestura tradición, diversión e gastronomía.

Ademais das diferentes festas de carácter relixioso en todas as parroquias do concello, a máis coñecida é a que se celebra o primeiro sábado de agosto de las Sopas de Burro Canso e Galo pica no Chan en Mugueimes. Festa donde se mestura tradición, diversión y gastronomía.

Ruta Torrente-Salgueiro

Inicio: Mugueimes
Fin: Salgueiro
Itinerario: 12 km.
Duración aprox.: 6 h.
Dificultade: media-alta

Parroquia de Mugueimes, capital do concello, practíclamente o noso punto de partida en esta Ruta de San Pedro (Clase A), onde iniciamos a ascensión ata a ermida de A Ciamadoira, onde podemos contemplar unha fermosa panorámica do encoro das Cunchas. No pé da ermida existe un carballo bicentenario que, segundo conta a tradición popular, accedeu un tesouro entre os seus raíces. Cante Vicente Risco que neste templo de devoción mariana celebrábase unha popular romaría na que se convocaba a toda a xente contra os moiros.

Podemos seguir o noso camiño polo monte do Chairo, ata chegar ao río de Prado. A saída cruzamos o río Salas por unha ponte de pedra, e continuamos monte arriba ata chegar a Salgueiro. Para poder acceder ao poboado hai que solicitar permiso ao Parque Natural Balsa Limia-Areces, xa que aquí se atopa o centro de adaptación de cabras montesas e do cabalo galego.

Parroquia de Mugueimes, capital del ayuntamiento, prácticamente nuestro punto de partida en la Ruta de San Pedro (Clase A), donde iniciamos la ascensión hasta la ermita de A Ciamadoira, donde podemos contemplar una hermosa panorámica del embudo de As Cunchas. Al pie de la ermita existe un roble bicentenario que, según cuenta la tradición popular, escondió un tesoro entre sus raíces. Cante Vicente Risco que en este templo de devoción mariana se celebraba una popular romaría en la que se convocaba a la lucha contra los moiros.

Podemos seguir nuestro camino por el monte do O Chairo, hasta llegar al núcleo de Prado. A la salida cruzamos el río Salas por un puente de piedra, y continuamos monte arriba hasta llegar a Salgueiro. Para poder acceder al poboado hay que solicitar permiso al Parque Natural Balsa Limia-Areces, ya que aquí se atopa el centro de adaptación de las cabras montesas y del caballo gallego.

Ruta Guntumil-Portela de Pitões-Requiás

Inicio: Guntumil
Fin: Requiás
Itinerario: 11 km.
Duración aprox.: 3 h.
Dificultade: media-alta

Esta carreira dura 11 km moitas a gran velocidade a pesar da súa dificultade. Sen dúbidas conta, e continuando os vellos camiños, tantas veces coñecidos por construcións distas e hordas, penetraremos en Portugal. Iniciamos o noso percorrido en Guntumil, colando a estrada que se dirixe a Touran, no seu vicario asentado portugués do Montalegre, onde faremos o desvío que nos levará ata a ermida do santo Ivo de Castro. Atravesando os campos podemos contemplar restos megalíticos na zona chamada Piedra, continuando a nosa marcha ata a refuxio de montaña do Pazo. Alí colamos a ruta que nos leva a Portela de Pitões (Montalegre-Portugal), onde podemos visitar os restos do mosteiro construído no século das Júnias á vez que divisamos os picos de Fontefría. Desde a saída portuguesa iniciamos o descenso ata chegar á aldea de Requiás, xa en Muíños.

Esta carreira dura 11 km moitas a gran velocidade a pesar da súa dificultade. Sin dúbidas conta, e continuando los viejos caminos, tantas veces conocidos por construcciones distas y hordas, penetraremos en Portugal. Iniciamos nuestro recorrido en Guntumil, cogiendo la carretera que se dirige a Touran, en el vicario asentado portugués de Montalegre, donde faremos el desvío que nos llevará hasta la ermita de Santo Ivo de Castro. Atravesando los campos podremos contemplar restos megalíticos en la zona llamada Piedra, continuando nuestra marcha hasta el refugio de montaña de O Pazo. Allí colamos la ruta que nos va a llevar hasta Portela de Pitões (Montalegre-Portugal), donde podremos visitar los restos del monasterio construído en el siglo das Júnias al tiempo que divisamos los picos de Fontefría. Desde la salida portuguesa iniciamos el descenso hasta llegar a la aldea de Requiás, ya en Muíños.

Ruta Camiño das Férias

Inicio: Canceiros-Lobos
Fin: Couso
Itinerario: 25 km.
Duración aprox.: 7 h.
Dificultade: alta

Iniciamos o percorrido no antigo santuario de ago de Canceiros (Lobos), continuamos subindo por un camiño rodeado de pinos, e ao chegar ao monte Chairo podemos ver restos megalíticos e unha boa vista panorámica. Na ladeira do monte atopamos as aldeas de Pazo e Parada de Vitoriosa, xa no concello de Muíños. Descontamos a esquerda continuando monte a través para saír á beira do alveo de Reparado. Seguimos o camiño que nos condúce á ermida de A Ciamadoira. Continuamos 3 km polo estrada para chegar ata Porqueiros, onde podemos visitar a súa ermida de A Aparecida. Continuamos pola estrada que nos levará a Couso. Nesta temos un desvío para o Castelo de Taboadela. Despois continuamos ata a aldea de Couso de Salas onde podemos visitar o Santuario.

Iniciamos el recorrido en el antiguo santuario de ago de Canceiros (Lobos), continuamos subiendo por un camino rodeado de pinos, y al llegar al monte Chairo podemos ver restos megalíticos y una buena vista panorámica. En la ladera del monte encontramos las aldeas de Pazo y Parada de Vitoriosa, ya en el ayuntamiento de Muíños. Las dejamos a la izquierda continuando monte a través para salir al alveo de Reparado. Seguimos el camino que nos conduce a la ermita de A Ciamadoira. Continuamos 3 km por la carretera para llegar hasta Porqueiros, donde podemos visitar su ermita de A Aparecida. Continuamos por la carretera que nos llevará a Couso. En esta tenemos un desvío para el Castelo de Taboadela. Después continuamos hasta la aldea de Couso de Salas donde podemos visitar el Santuario.

Ruta A Cela-Pitões

Inicio: A Cela (Lobos)
Fin: Portela de Pitões (Muíños)
Itinerario: 28 km.
Duración aprox.: 10 h.
Dificultade: alta

O percorrido lineal discorre por unha zona de forte pendente e ártica ártica do gran vello do Parque Natural, polo que o senderismo só está permitido nas vías escollidas. O itinerario sobe desde o alveo de Cela ata Alveo e, desde al, ata Salgueiro, zona de acceso regulado. A posibilidade de tránsito polo alveo debe consultarse coa sede do Parque Natural en Lobos (988 788 755 - parque.natural.xurés@xunta.gal). Neste tramo é destacable a panorámica da Serra do Xurés.

Tras un forte ascenso chegamos a Carballa da Balsa, desde onde se continua ata a Portela de Pitões que dá entrada ao Parque Nacional da Peneda-Gerês.

El recorrido lineal discorre por una zona de fuerte pendiente y ártica ártica del gran vello del Parque Natural, por lo que el senderismo solo está permitido en las vías escollidas. El itinerario sobe desde el alveo de Cela hasta Alveo y, desde ahí, hasta Salgueiro, zona de acceso regulado. La posibilidad de tránsito por el alveo debe consultarse con la sede del Parque Natural en Lobos (988 788 755 - parque.natural.xurés@xunta.gal). En este tramo es destacable la panorámica de la Sierra de Xurés.

Tras un fuerte ascenso se llega a Carballa da Balsa, desde donde se prosigue hasta la Portela de Pitões que da entrada al Parque Nacional da Peneda-Gerês.

Naismo MUIÑOS

Ruta megalítica do encoro de Salas

Concello de

MUIÑOS

Inicio: **Maus de Salas**
Fin: **Maus de Salas**
Itinerario: **13 km.**
Duración aproximada: **3 h.**
Dificultade: **media-baixa**

Publicado por: Concello de Muíños

Publicado por: Concello de Muíños

Fermoso itinerario circular nas marxes do río Salas, no que podemos contemplar unha fermosa ferveza e a presa do encoro de Salas. Aquí empeza o percorrido sinalizado xunto a Casinha da Moura. Continúa cruzando o muro de formigón da presa ata chegar á Casola do Foxo. O percorrido segue por unha pista que rodea o encoro.

Atravesamos a ponte de Guntumil para acceder á necrópole de Outeiro de Cavaladre, e se continúa a ruta pola beira do encoro ata chegar de novo á aldea de Maus de Salas.

Neste percorrido podemos observar en todo momento as increíbles vistas que ofrecen os Picos de Fontefría.

Nomeado itinerario circular en los megalitos del río Salas, en el que podemos contemplar una hermosa cascada y la presa del embalse de Salas. Aquí empieza el recorrido señalizado junto a la Casinha da Moura. Continúa al cruzar el muro de hormigón de la presa hasta llegar a la Casola do Foxo. El recorrido sigue por una pista que rodea el embalse.

Se atraviesa el puente de Guntumil para acceder a la necrópolis de Outeiro de Cavaladre, y se continúa la ruta por la orilla del embalse hasta llegar de nuevo a la aldea de Maus de Salas.

En este recorrido se pueden observar en todo momento las increíbles vistas que ofrecen los Picos de Fontefría.

Cadro tipolóxico das cámaras megalíticas da Baixa Limia

Cuadro tipológico de las cámaras megalíticas de A Baixa Limia

(Documentación, gráficos e mapas: José M.ª Eguileta Franco)

Cámaras poligonais simples

Cámaras poligonales simples

Cámaras con corredor

Cámaras con corredor

Pequenas cámaras rectangulares

Pequeñas cámaras rectangulares

Necrópole (necrópolis) de Outeiro de Cavaladre

Maus de Salas e Requías-Guntumil

M1: Altopo a poucos metros á dereita da estrada que conduce a Guntumil e Requías, pouco antes de atravesar a ponte que cruza o encoro. A anta corresponde ao tipo de megalitos con cámara poligonal con tendencia rectangular e corredor de acceso.

M11: Se encontra a poucos metros a la dereita de la carretera que conduce a Guntumil y Requías, poco antes de atravesar el puente que cruza el embalse. El dólmen corresponde al tipo de megalitos con cámara poligonal con tendencia rectangular y corredor de acceso.

M5: Emplazase á esquerda da estrada, a uns trescentos metros, e chégase por un camiño de terra que comeza enfronto da primeira anta. A estrutura desta anta, inserida nun sepulcro do tamaño medio, corresponde en tipoloxía aos monumentos tipo esta rectangular.

M5: Se emplaza a la izquierda de la carretera, a unos trescientos metros, y se llega por un camino de tierra que comienza frente al primer dólmen. La estructura de éste, insertada en un sepulcro de tamaño medio, corresponde en tipología a los monumentos tipo esta rectangular.

Necrópole (necrópolis) de Maus de Salas

Encoro de Salas

Casinha da Moura: desde a aldea de Maus de Salas, seguindo dirección á dereita, é a primeira anta que se atopaa á beira da comporta do encoro. Aínda que na década de 1970 foi reconstruída co aspecto dunha cámara poligonal, inicialmente tiña un corredor curto de acceso.

Casola da Moura: desde a aldea de Maus de Salas, seguindo un itinerario á esquerda, ao chegar ao primeiro dólmen que se encontra ao lado da comporta do embalse. Aínda que en la década de 1970 fue reconstruido con el aspecto de una cámara poligonal, inicialmente tenía un corto corredor de acceso.

Casola do Foxo: está alén da comporta do encoro. A estrutura da cámara é poligonal e conserva seis lavas verticais. A entrada non é a que agora vemos, senón que o acceso se facía polo sueste, espazo hoxe tapado por un ornatado fragmentado que foi recollido hai poucos anos.

Casola do Foxo: está al otro lado de la comporta del embalse. La estructura de la cámara es poligonal y conserva seis lavas verticales. La entrada no es la que vemos ahora, sino que el acceso se hacía por el sueste, espacio hoy tapado por un ornatado fragmentado que fue recollido hace pocos años.

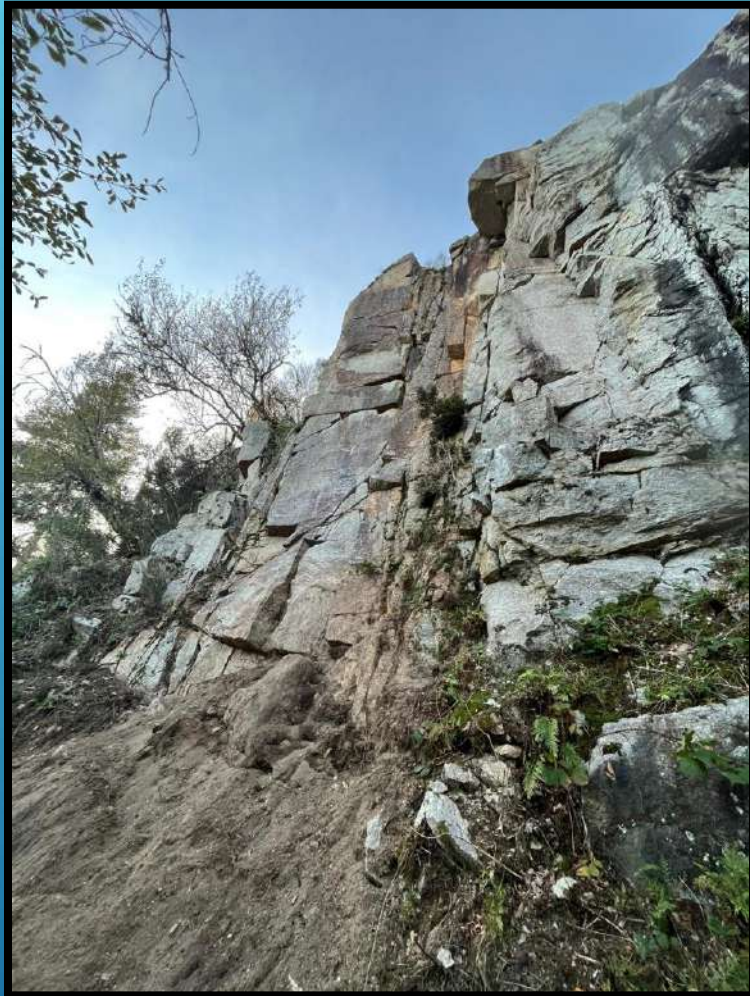
PLANO RUTAS SENDERISMO

ACTIVIDADES

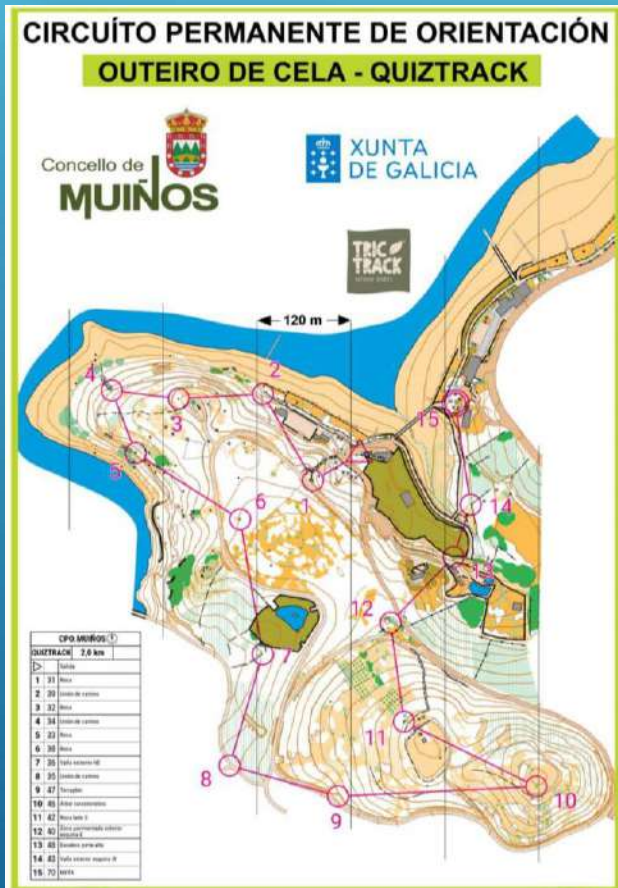
Zona de escalada en Maus de Salas

ESCALADA

ACTIVIDADES

QUIZTRACK

A través de la aplicación TRICTRACK

ACTIVIDADES

Vela

NÁUTICA

ACTIVIDADES

Piragüismo

Remo

NÁUTICA

ACTIVIDADES

Pedaletas

NÁUTICA

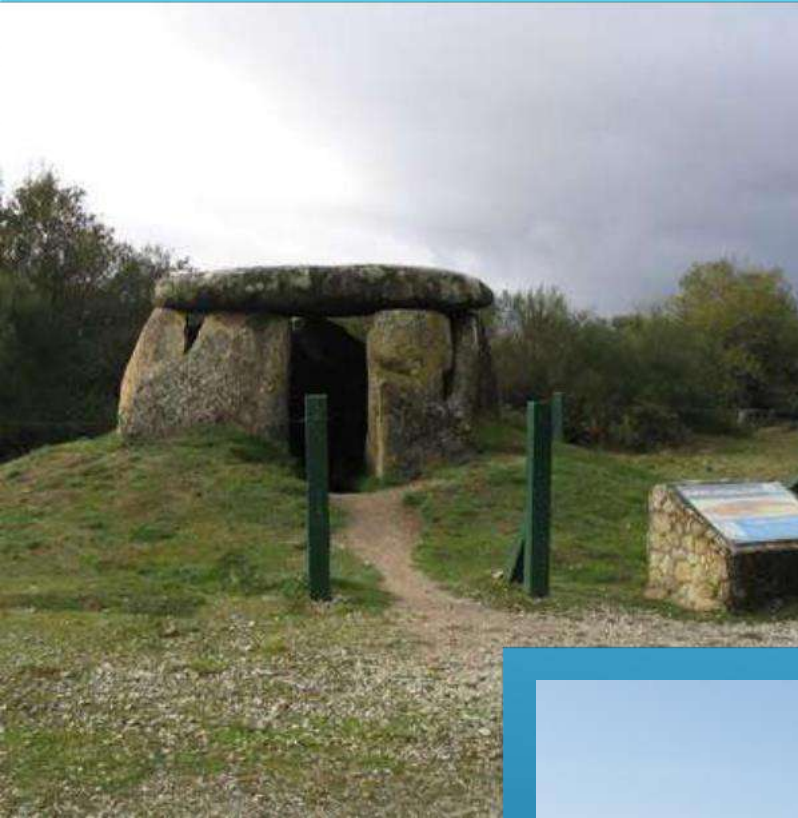

Rutas en ECOBARCO

NÁUTICA

ACTIVIDADES

RIQUEZA ARQUEOLÓGICA

DÓLMENES

- ❑ Cámaras megalíticas que nos ofrecen una forma representativa de las sepulturas construidas durante el Megalítico Inicial.
- ❑ Estudios de Carbono 14 estiman su antigüedad en unos 5.500 años

MUIÑOS
Natureza Viva

FOXO DO LOBO

- ❑ Recinto de pedra de apariencia circular y altos muros, utilizado como trampa para la captura del lobo frente a los ataques a la ganadería.

MUINOS
Natureza Viva

RIQUEZA ARQUEOLÓGICA

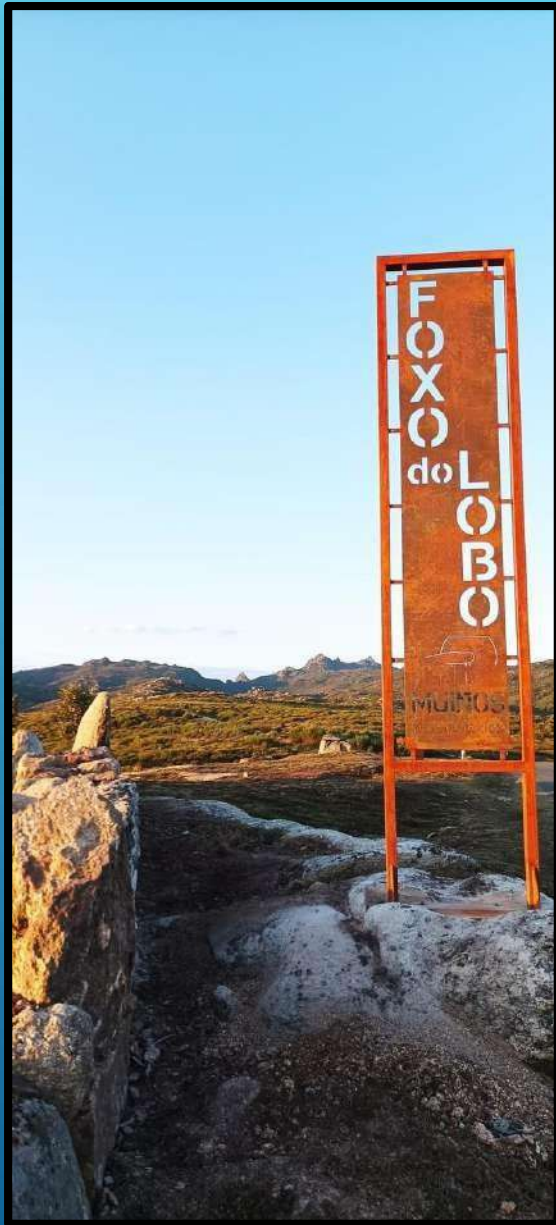
RIQUEZA ARQUEOLÓGICA

FOXO DO LOBO

- ❑ Restaurado recentemente, se levou a cabo el acondicionamiento de su entorno para su puesta en valor.

MUIÑOS
Natureza Viva

RIQUEZA ARQUEOLÓGICA

FOXO DO LOBO

- Se llevan a cabo visitas guiadas de manera gratuita en colaboración con la Xunta de Galicia, que permiten conocer en profundidad y de una manera amena las técnicas de captura del lobo que se emplearon hasta mediados del siglo XX.

MUIÑOS
Natureza Viva

RIQUEZA NATURAL

POZAS DE AGUA

- ❑ El Concello de Muíños nos permite disfrutar de rincones de una belleza incomparable
- ❑ Como muestra son sus Pozas de agua cristalina, que podremos encontrar durante las rutas de senderismo y Btt

MUÍÑOS
Natureza Viva

PARQUE NATURAL

Baixa Limia - Serra do Xurés

RESERVA DA BIOSFERA

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

- Declarado en el año 2009, Reserva de la Biosfera Transfronteriza Gerés-Xurés.

MUÍÑOS
Natureza Viva

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

- El Parque Natural Baixa Limia–Serra do Xurés, y el Parque Nacional Peneda-Gerés se unen en los límites entre Portugal y Galicia, formando un espacio transfronterizo único de 267.958 hectáreas de extensión.

MUÍÑOS
Natureza Viva

- ❑ Es un territorio donde se mezclan sierras escarpadas con bosques frondosos, y en donde las enormes formaciones rocosas recrean formas singulares.

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

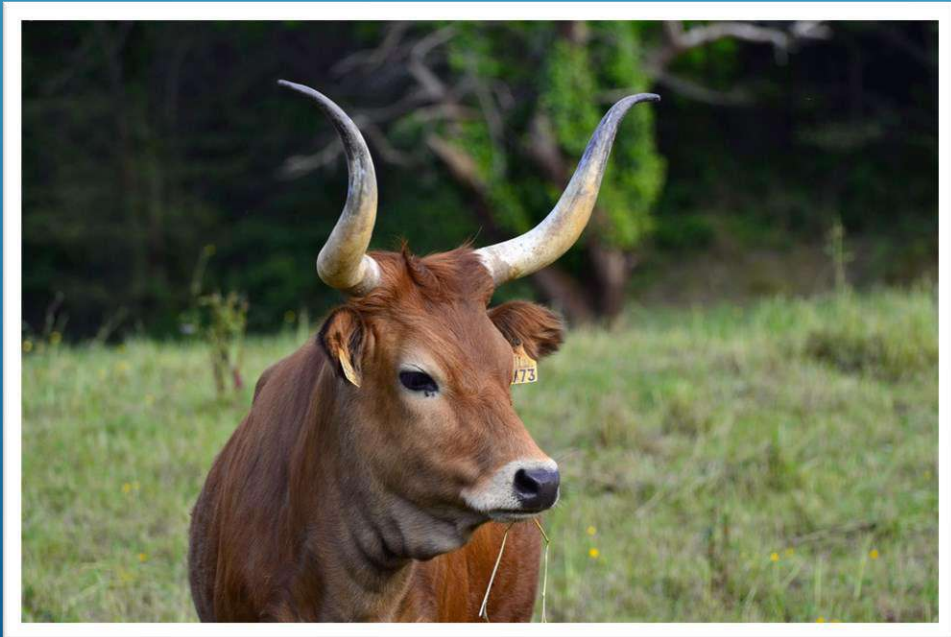
- ❑ El agua está muy presente en forma de ríos, pozas, manantiales naturales y también embalses, que ofrecen la oportunidad de pasear por sus orillas o remar en aguas tranquilas en el corazón del Xurés.

MUÍÑOS
Natureza Viva

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

- ❑ Podrás descubrir una gran variedad de flora, con más de 807 especies, de las cuales 117 son endémicas, como “el Lirio del Xurés”

- ❑ Además cuenta con una gran diversidad de fauna, con cerca de 150 aves y especies singulares, como la vaca cachena.

MUÍÑOS
Natureza Viva

Fauna do Xurés

Compañeiros de camiño
Compañeiros de camiño

Carnívoros

Canis lupus lupus
 90 cm
 120 cm
 28-45 kg

Lobo ibérico
 Pertence à mesma familia que os cans domésticos, cun aspecto similar ao do pastor alemán. Atópase no máis alto da cadea alimenticia, o seu único depredador é o home. Nos séculos XIX e XX o lobo reduciu a súa área de distribución a causa da presión humana. A partir de 1970, e grazas ás leis de protección actuals, os lobos do noroeste recuperáronse e ampliaron notablemente a súa área de distribución.

Lobo ibérico
 Pertence à mesma familia que os cans domésticos, cun aspecto similar ao do pastor alemán. Atópase no máis alto da cadea alimenticia, o seu único depredador é o home. Nos séculos XIX e XX o lobo reduciu a súa área de distribución a causa da presión humana. A partir de 1970, e grazas ás leis de protección actuals, os lobos do noroeste recuperáronse e ampliaron notablemente a súa área de distribución.

Omnívoros

Raposo
 Trátase do carnívoro máis estendido do planeta. Ten o aspecto dun cánido típico, de cor pard-vermello. É moi adaptable en canto ao seu hábitat aínda que ten preferencia polos grandes terreos abertos ou con grande diversidade paisaxística. En moitos casos pódese atopar nas proximidades de núcleos de poboación, alimentándose de lixo e de pequenos animais de currais e granxas.

Vulpes vulpes
 80 cm
 120 cm
 28-45 kg

Zorro
 Trátase do carnívoro máis estendido do planeta. Ten o aspecto dun cánido típico, de cor pard-vermello. É moi adaptable en canto ao seu hábitat aínda que ten preferencia polos grandes terreos abertos ou con grande diversidade paisaxística. En moitos casos pódese atopar nas proximidades de núcleos de poboación, alimentándose de lixo e de pequenos animais de currais e granxas.

Lontra
 Este mustélido vive en todo tipo de ambientes acuáticos, sempre que exista alimento suficiente e augas limpas. Pode mergullarse ata 3 minutos e é unha gran nadadora. A súa alimentación baséase en presas con hábitos acuáticos ou semiacuáticos como peixes e anfibios, aínda que tamén pode cazar pequenos mamíferos, aves e réptiles. Os machos son un 25% máis grandes que as femias.

Lutra lutra
 Cota: 54 - 75 cm
 Corpo: 59 - 75 cm

Nutria
 Este mustélido vive en todo tipo de ambientes acuáticos, sempre que exista alimento suficiente e augas limpas. Pode mergullarse ata 3 minutos e é unha gran nadadora. A súa alimentación baséase en presas con hábitos acuáticos ou semiacuáticos como peixes e anfibios, aínda que tamén pode cazar pequenos mamíferos, aves e réptiles. Os machos son un 25% máis grandes que as femias.

Sus scrofa
 71 - 82,5 cm
 118 - 145 cm
 poden alcanzar 150 kg
 poden alcanzar 150 kg

Xabaril
 Ten un aspecto similar ao do porco doméstico. Ten unha ampla distribución por toda Europa. En Galicia prefere as zonas próximas a cultivos en áreas pouco humanizadas. É omnívoro con tendencia ao réxime vegetariano. A porción animal da dieta compoñe principalmente de invertebrados, micromamíferos, réptiles e aves. Prefire os froitos, tubérculos e raíces. É un animal moi conñado e en ocasión pódese ver alimentándose en cultivos preto das casas.

Jabalí
 Ten un aspecto similar ao do porco doméstico. Ten unha ampla distribución por toda Europa. En Galicia prefere as zonas próximas a cultivos en áreas pouco humanizadas. É omnívoro con tendencia ao réxime vegetariano. A porción animal da dieta compoñe principalmente de invertebrados, micromamíferos, réptiles e aves. Prefire os froitos, tubérculos e raíces. É un animal moi conñado e en ocasión pódese ver alimentándose en cultivos preto das casas.

Capra pyrenaica
 83-86 cm
 97 - 148 cm
 31 - 90 kg

Hircu ou cabra montés
 Ruminante de tamaño medio que en ocasións pode acadar os 100 kg de peso. É un endemismo ibérico. Os cornos dos machos poden chegar a medir 130 cm, mentres que os das femias son máis pequenos. Na época de celo (novembro-dembro) prodúcese violentas pelexas entre machos ou reprodutores. Habita principalmente en zonas de media e alta montaña, pódese ver en lugares moi escarpados formando rabalois.

Cabra montesa
 Ruminante de tamaño medio que en ocasións pode acadar os 100 kg de peso. É un endemismo ibérico. Os cornos dos machos poden chegar a medir 130 cm, mentres que os das femias son máis pequenos. Na época de celo (novembro-dembro) prodúcese violentas pelexas entre machos ou reprodutores. Habita principalmente en zonas de media e alta montaña, pódese ver en lugares moi escarpados formando rabalois.

Herbívoros

Capreolus capreolus
 54-60 cm
 95 - 145 cm
 16 - 30 kg

Corzo
 Trátase do cérvido de menor tamaño da península, de carácter esquivo e desconfiado. Habita en medios forestais onde se pode agochar. Aliméntase de herbas, brotes, follas e froitos. O seu pequeno estómago obriga a comer cada seis horas. É unha presa habitual do lobo. Os machos teñen pequenas cornamantas que mudan cada ano.

Corzo
 Trátase do cérvido de menor tamaño da península, de carácter esquivo e desconfiado. Habita en medios forestais onde se pode agochar. Aliméntase de herbas, brotes, follas e froitos. O seu pequeno estómago obriga a comer cada seis horas. É unha presa habitual do lobo. Os machos teñen pequenas cornamantas que mudan cada ano.

Oryctolagus cuniculus
 34 - 35 cm
 0,9 - 2 kg

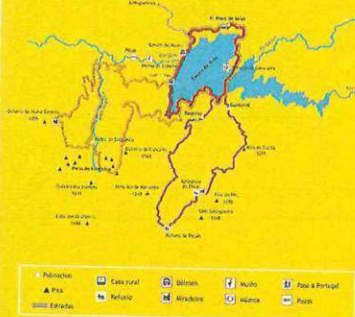
Coneillo
 Mamífero de pequeno tamaño que prefere hábitats con pastos de boa calidade, xa que é a base da súa alimentación. Moitos depredadores teñen a este animal como parte ou base da súa alimentación. O coneillo silvestre tivo a súa orixe fai un millón de anos no sur da Península Ibérica e pódese atopar en gran parte de Europa.

Coneillo
 Mamífero de pequeno tamaño que prefere hábitats con pastos de boa calidade, xa que é a base da súa alimentación. Moitos depredadores teñen a este animal como parte ou base da súa alimentación. O coneillo silvestre tivo a súa orixe fai un millón de anos no sur da Península Ibérica e pódese atopar en gran parte de Europa.

Ruta Picos de Fontefría

Concello de Muíños

A cabra do Xurés

A subespecie *Capra pyrenaica lusitana* é a que historicamente estaba presente no parque, considérase extinta dende 1890. O último exemplar visto atopábase na Serra do Gerós, en Portugal. A reintrodución de cabra montés en Galicia comezou no ano 1992 con varios exemplares de Capra pyrenaica victoriana procedentes da serra de Gredos e acondicionados nun cercado do Parque Natural Montes do Invernadoiro. En 1997 un grupo destes animais trasladouse ao Parque Natural Baixa Limia - Serra do Xurés para ser criados en condicións controladas. A partir do ano 2000 realízanse voltas no medio natural en ambos parques.

A subespecie *Capra pyrenaica lusitana* é a que historicamente estaba presente no parque, considérase extinta dende 1890. O último exemplar visto atopábase na Serra do Gerós, en Portugal. A reintrodución de cabra montés en Galicia comezou no ano 1992 con varios exemplares de Capra pyrenaica victoriana procedentes da serra de Gredos e acondicionados nun cercado do Parque Natural Montes do Invernadoiro. En 1997 un grupo destes animais trasladouse ao Parque Natural Baixa Limia - Serra do Xurés para ser criados en condicións controladas. A partir do ano 2000 realízanse voltas no medio natural en ambos parques.

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

Información Fauna

MUÍÑOS Natureza Viva

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

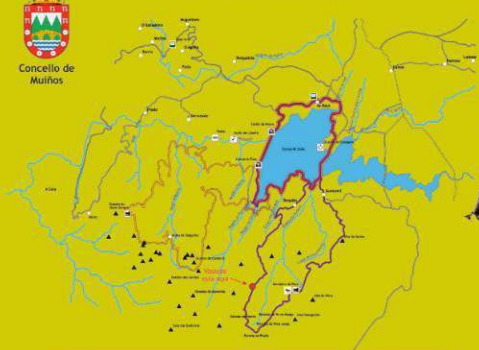
Información Rastros

MUÍÑOS Natureza Viva

Ruta de Serra do Pisco

Rutas		Puntos de Interese		Barridos	
	Ruta Habitual		Estado caseiro		Pescaira
	Ruta Pisco de Posibilidade		Museo		Outras instalacións
	Ruta Serra do Pisco		Mullido		Secundario
			Pozo		Disputación

Outras pistas

1. Os carnos machos adultos perden as cornamentas cada ano entre outubro e novembro. Esta cornamenta, que é unha das máis pequenas dos cervídeos, pode ser un dos azaíllas que che pode dar o monte se o exploras con bo ollo.
2. Animais depredados: Os restos de festiños poden axudar a reconecer o depredador.
3. As cabras montesas non perden a súa cornamenta pero poden atopar restos destes animais moi identificables grazas á súa cornamenta.
4. As mudas ou "camisas" das serpes tamén son boas de atopar. Nesta zona se pode atopar a cobra de colar, e polo tanto as súas camisas.
5. As egrogopilas son pelotitas compactas cos restos da dixestión regurgitada por aves, que engullen animais enteiros e logo se deslican das partes duras como osos, pelos, plumas ou cubertas de insectos.

Corno / Corzo

Cabra montesa / cabra montesa

Camisa de cobra / Camisa de cobra

Egrogopila / egrogopila

Otras pistas

1. Los carnos machos adultos pierden las cornamentas cada año entre octubre y noviembre. Esta cornamenta, que es una de las más pequeñas de los cervídeos puede ser uno de los regalos que te puede dar el monte si lo exploras con buen ojo.
2. Animales depredados: Los restos de festines pueden ayudar a reconocer al depredador.
3. Las cabras montesas no pierden su cornamenta, pero se pueden encontrar restos de estos animales muy identificables gracias a su cornamenta.
4. Las mudas o "camisas" de las serpientes también son fáciles de encontrar. En esta zona se puede encontrar la cobra de collar, y por lo tanto sus camisas.
5. Las egrogopilas son pelotitas compactas con los restos de la digestión regurgitada por aves, que engullen animales enteros y luego se deslican de las partes duras como huesos, pelos, plumas o caparzones de insectos.

Rastros

Rastros

Observar sen ver. Seguir sen molestar.
Observar sin ver. Seguir sin molestar.

Unha maneira de seguir á fauna sen necesidade do contacto directo é a busca de rastros. Moitos animais non son moi amigos de mostrarse, pero nos deixan pistas no monte que habemos de saber encontrar, identificar e interpretar.

Os rastros dan información moi valiosa. Ademais de coñecermos onde están os animais nos podemos falar das súas abundancias, distribución, dietas e comportamento.

Para atopar rastros debemos de coñecer moi ben os animais que buscamos. Unha boa guía axuda moito. Se te fas afeccionado ou afeccionada, co tempo chegarás incluso a pensar coma eles e saber que árbore che gusta para poñer un nido, que camiño elixirías entre a matogueira, ou onde che gustaría parar a descansar.

Una manera de seguir a la fauna sin necesidad del contacto directo es la búsqueda de rastros. Muchos animales no son muy amigos de mostrarse, pero nos dejan pistas en el monte que hemos de saber encontrar, identificar e interpretar.

Los rastros dan información muy valiosa. Además de conocer donde localizar a los animales nos pueden informar de sus abundancias, distribución, dietas o comportamiento.

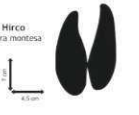
Para encontrar rastros debes conocer muy bien a los animales que buscas. Una buena guía ayuda mucho. Si te haces afeccionado o afeccionada, con el tiempo llegarás incluso a pensar como ellos y saber qué árbol te gustaría para construir un nido, qué camino elegirías entre el matorral, o dónde te gustaría parar a descansar.

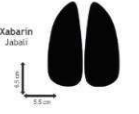
Pegadas Huellas

Lobo Lobo

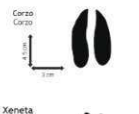
Hirco Cabra montesa

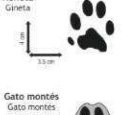
Xabarin Jabali

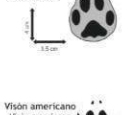
Teixugo Tejón

Corzo Corzo

Xeneta Gineta

Gato montés Gato montés

Visión americano Visión americano

Coello Conejo

Corzo Corzo

Teixugo Tejón

Visión americano Visión americano

Coello Conejo

Rata Rata

Teixugo Tejón

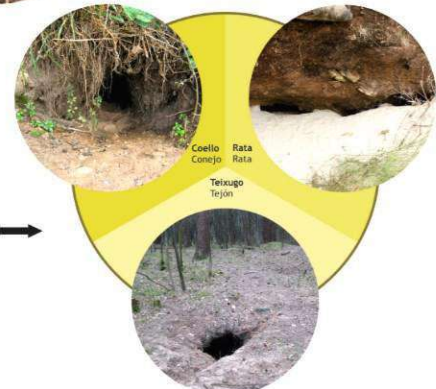
Excrementos Excrementos

As desexccións tamén nos contan moitas cousas dos animais. As formas das feces e os lugares onde as atopamos son determinantes para identificar o seu autor. Ademais, se pode extraer información moi interesante. Se encontramos moitas feces ou letriñas, poderemos saber de comportamentos sociais e territoriais. Se as analizamos poderemos coñecer a súa dieta. Con análises xenéticos incluso serven para seguimentos de individuos concretos.

Las deyecciones también nos cuentan muchas cosas sobre los animales. Las formas de las heces y los lugares donde las encontramos son determinantes para identificar a su autor. Además, se puede extraer información muy interesante. Si encontramos muchas heces o letriñas, podremos saber sobre comportamientos sociales y territoriales. Si las analizamos podremos conocer su dieta. Con análisis genéticos incluso sirven para seguimientos de individuos concretos.

Saber detectar as entradas ós refuxios e vivendas dos animais require de bo coñecemento dos seus gustos. Normalmente os constrúen en terreos brandos pero dependendo do animal, gusta máis duns lugares ou outros. Con experiencia ademais, poderás saber se a tobeira é recente ou vella e poderás observar signos de presenza recente coma pegadas ou restos de pelaxe.

Saber detectar las entradas a los refugios y viviendas de los animales requiere de un buen conocimiento de sus gustos. Normalmente los construyen en terrenos blandos pero dependiendo del animal, prefiere unos lugares u otros. Con experiencia además, podrás saber si la madriguera es reciente o vieja y podrás observar signos de presencia reciente como huellas o restos de pelaje.

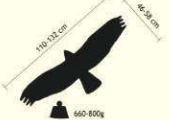
RAPACES

Buteo buteo

Miñato Común
Mol visible. Cazador solitario que se ve en zonas arboladas, linderos forestais, herbazais...

Busardo ratonero
Muy visible. Cazador solitario que se ve en zonas arboladas, linderos forestais, herbazais...

Aquila chrysaetos

Águila real
Durante todo o ano. Habita os cumios rochosos e patrulla grandes extensións de terreo en busca de presas. É a maior águila ibérica. Aniña en cantís rochosos, a partir de febreiro, en niños de ramas que poden acadar os 2 m de altura e 1,5 m de diámetro.

Águila real
Durante todo o ano. Habita os cumios rochosos e patrulla grandes extensións de terreo en busca de presas. É a maior águila ibérica. Aniña en cantís rochosos, a partir de febreiro, en niños de ramas que poden acadar os 2 m de altura e 1,5 m de diámetro.

Gyps fulvus

Voitre leonado
Aniña en nos cantís rochosos das montañas. Pódese ver sobreabando amplas zonas sen arbolado en busca de carroña. Aliméntase de animais salvaxes e gando doméstico (cabras, corzos, ovelas, etc.).

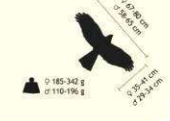
Buitre leonado
Aniña en nos cantís rochosos das montañas. Pódese ver sobreabando amplas zonas sen arbolado en busca de carroña. Aliméntase de animais salvaxes e gando doméstico (cabras, corzos, ovelas, etc.).

Accipiter nisus

Gabión común
Case sempre en zonas boscosas, como carballeiras ou pinetais. Pode verse preto de zonas humanizadas. En inverno, en zonas agrícolas, soutos de ribeira...

Gabión común
Casi siempre en zonas boscosas, como carballeiras ou pinetais. Puede verse cerca de zonas humanizadas. En invierno, en zonas agrícolas, ribeiras...

PASERIFORMES

Motacilla alba

Lavandeira branca
Máis doada de ver no inverno. Soe vivir preto da xente ou da auga. Adóntase ver correndo cazando insectos por zonas de vexetación baixa ou desnuda.

Lavandeira branca
Máis fácil de ver en inverno. Suele vivir cerca de la gente o del agua. Se suole ver correndo cazando insectos por zonas de vexetación baja o desnuda.

Hirundo rustica

Andoriña común
Dende febreiro a outubro. Normalmente nidifica preto de construcións no campo, tamén en zonas humanizadas. Case sempre preto da auga, que asegura que poida cazar moscas e mosquitos.

Golondrina común
Dende febreiro a outubro. Normalmente nidifica cerca de construcións en el campo, también en zonas humanizadas. Casi siempre cerca del agua, que asegura que pueda cazar moscas y mosquitos.

Erithacus rubecula

Paporrubio europeo
Vese todo o ano máis e menos abundante no inverno. É doado de ver en calquera tipo de hábitat: bosques de ribeira, campos, hortas ou calquera lugar que lle proporcione froitas carnosas ou insectos.

Petirrojo europeo
Se ve durante todo el año pero es menos abundante en el invierno. Es fácil de ver en cualquier tipo de hábitat: bosques de ribeira, campos, huertas o cualquier lugar que le proporcione frutas carnosos o insectos.

Trogodytes trogodytes

Carriza común
Vese todo o ano pero é máis abundante no inverno. Gusta de zonas de vexetación moi espesa preto de ambientes húmidos como as ribeiras dos ríos.

Chochin común
Se ve todo el año pero es más abundante en invierno. Le gusta las zonas de vexetación muy espesa cerca de ambientes húmidos como las ribeiras dos ríos.

AVES ACUÁTICAS

Charadrius dubius

Pillara pequena
Entre abril e setembro aniña nas beiras do pantano, en zonas de area e grava. Débese ter precaución para non pisar os niños.

Chorlitoje chico
Entre abril e setembro aniña nas beiras do pantano en zonas de area e grava. Débese ter precaución para non pisar os niños.

Larus michahellis

Garza real
Curiosamente, no entorno do encoro pódense ver gavistas patamarietas.

Garza real
Curiosamente, en el entorno del embalse se pueden ver gavistas patamarietas.

Aves

Observa o ceo
Observa el cielo

Concello de Muíños

A reserva da Biosfera Transfronteiriza Gerês-Xurés é un lugar perfecto para a observación de aves. Inclúe diferentes hábitats onde a xeoloxía granítica condiciona a paisaxe, con altos cumios rochosos e profundos vales. Os cumios están dominados por un clima de grandes contrastes e duras condicións para supervivencia da fauna salvaxe, na que só resisten os máis adaptados e especializados. Nas zonas baixas, regatos, ríos e encoros habita unha gran variedade de fauna que disfruta dunhas condicións máis benignas.

A reserva da Biosfera Transfronteiriza Gerês-Xurés é un lugar perfecto para a observación de aves. Inclúe diferentes hábitats onde a xeoloxía granítica condiciona a paisaxe, con altos cumios rochosos e profundos vales. Os cumios están dominados por un clima de grandes contrastes e duras condicións para supervivencia da fauna salvaxe, na que só resisten os máis adaptados e especializados. Nas zonas baixas, regatos, ríos e encoros habita unha gran variedade de fauna que disfruta dunhas condicións máis benignas.

Plumas

Bufo pinguis
Bufo viridis
Bufo bufo

Milvina nigrina
Milvina nigrina
Milvina nigrina

Bufo pinguis
Bufo viridis
Bufo bufo

Ainda que non consigas avistar moitas aves, fíxate no terreo polo que pasas. Poderás atopar restos da súa presenza, como as súas plumas. Cúnta guía adecuada poderás identificar ás aves polas súas plumas.

Ainda que non consigas avistar moitas aves, fíxate no terreo polo que pasas. Poderás atopar restos da súa presenza, como as súas plumas. Cúnta guía adecuada poderás identificar ás aves polas súas plumas.

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

Información Aves

MUÍÑOS Natureza Viva

PARQUE NATURAL SERRA DO XURÉS

Especies invasoras

MUÍÑOS
Natureza Viva

Especies invasoras

Unha invasora é unha especie introducida fora da súa área de distribución natural e que representa unha ameaza á diversidade biolóxica nativa.

Unha invasora é unha especie introducida fora da súa área de distribución natural e que representa unha ameaza á diversidade biolóxica nativa.

Mimosa, Acacia

Mimosa, acacia
Acacia dealbata

A mimosa é unha planta que recende e tingue o monte dunha bonita cor amarela. Porén, botas cantidades enormes de froites e evita que secrien outras especies, creando grandes parches monoespecíficos.

Introduciuse en Galicia como planta ornamental. É moi difícil de eliminar. En Ourense xa leva décadas invadindo vales fluviais, incluíndo os de lugares protexidos como O Xurés e o Canón do Sil.

La mimosa es una planta que da muy buen olor y tiene el monte de un bonito color amarillo. Sin embargo, crea cantidades enormes de frutos y evita que germinen otras especies, creando grandes parches monoespecíficos.

Se introdujo en Galicia como planta ornamental. Es muy difícil de eliminar. En Ourense lleva décadas invadiendo valles fluviales, incluíndo os de lugares protexidos como O Xurés e o Canón do Sil.

Avespa asiática

Avespa asiática
Vespa velutina

Esta avespa chegou a Francia en 2004 a través dun barco de mercadorías asiático. É orixinaria de climas similares aos europeos e a súa expansión e adaptación foi moi rápida. En 2011 detectouse a súa presenza en Galicia.

Esta especie representa unha grave ameaza para as abellas, a avespa asiática adulta alimentase de néctar e froitas maduras pero caza multitude de abellas para alimentar á súa larvas.

A picadura desta especie resulta igual de perigosa que a do avispón europeo, aínda que pode resultar máis dolorosa.

Esta avespa chegou a Francia en 2004 a través dun barco de mercadorías asiático. É orixinaria de climas similares aos europeos e a súa expansión e adaptación foi moi rápida. En 2011 detectouse a súa presenza en Galicia.

Esta especie representa unha grave ameaza para as abellas, a avespa asiática adulta alimentase de néctar e froitas maduras pero caza multitude de abellas para alimentar ás súa larvas.

A picadura desta especie resulta igual de perigosa que a do avispón europeo, aínda que pode resultar máis dolorosa.

Australia

China

Natural de:

Norteamérica

Australia

Hakea picante

Hakea sericea

Este arbusto australiano introduciuse en Portugal como planta ornamental e actualmente abrese paso cara o interior da Península. Trátase dunha especie pirófila que medra rapidamente tras un incendio, creando densos bosquetes que desprazan á flora local.

As súas follas, de entre 4 e 8 cm, son rixidas e teñen forma de espiña. Estas espiñas poden provocar danos na fauna silvestre e doméstica.

Este arbusto australiano introduciuse en Portugal como planta ornamental e actualmente abrese paso cara o interior da Península. Trátase dunha especie pirófila que medra rapidamente tras un incendio, creando densos bosquetes que desprazan á flora local.

As súas follas, de entre 4 e 8 cm, son rixidas e teñen forma de espiña. Estas espiñas poden provocar danos na fauna silvestre e doméstica.

Visón Americano

Neovison vison

Mustélido pardo, case negro. Ten unha mancha branca debaixo da boca. Doado de ver preto da auga do mar ou río.

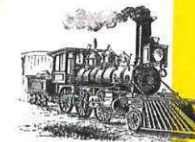
Altamente estendido en Galicia tras escapes de granxes peleiteiras, que segue a supoñer un risco ambiental importante.

É agresivo e come de todo. Despraza ao resto de mustélidos e a outros animais acuáticos. Pode transmitir enfermidades aos outros mustélidos.

Mustélido pardo, case negro. Ten unha mancha branca debaixo da boca. Doado de ver preto da auga do mar ou río.

Altamente estendido en Galicia tras escapes de granxes peleiteiras, que segue a supoñer un risco ambiental importante.

É agresivo e come de todo. Despraza ao resto de mustélidos e a outros animais acuáticos. Pode transmitir enfermidades aos outros mustélidos.

Ruta Picos de Fontefría

Concello de Muíños

Poboación
 Casa rural
 Dómineo
 Alfoio
 Paso a Portugal
 Pico
 Refuxo
 Mirador
 Mímona
 Pozo
 Estradas

OLLO! Arrincar especies invasoras pode contribuir á súa propagación.
OJO! Arrancar especies invasoras puede contribuir a su propagación.

As especies non son invasoras, senón que se comportan como tales dependendo da biota do lugar ao que cheguen.

¿Sabías que o toxo é considerado como invasor en moitos lugares do mundo como Canarias, Australia ou Hawái?

Las especies no son invasoras sino que se comportan como tales dependiendo de la biota del lugar al que lleguen.

¿Sabías que el tojo es considerado como invasor en muchos lugares del mundo como Canarias, Australia o Hawái?

A mimosa viaxou en tren por Galicia. A construción das vías foi a causante da súa expansión. As súas raíces fixébanse a terra dos terraplenes, evitando o derrumbamento tras a lluvia e con o movemento do paso do ferrocarril. O que nun momento foi moi práctico, rematou por causar moito dano na nosa vexetación. Aprendamos do pasado para non repetir no futuro.

La mimosa viajó en tren por Galicia. La construción de las vías fue la causante de su expansión. Sus raíces fijaban la tierra de los terraplenes, evitando su derrumbamiento tras la lluvia y con el movimiento del paso del ferrocarril. Lo que en un momento fue muy práctico, terminó por causar mucho daño en nuestra vegetación. Aprendamos del pasado para no repetir en el futuro.

- Prohibido tirar suc (No tirar suc)
- Non arrincar flores (No arrincar flores)
- Prohibido facer lume (No facer lume)

PLANES COMPLEMENTARIOS

AQUIS QUERQUENNIS

- ❑ Campamento militar romano de unas 3 hectáreas de terreno, asentado en el Ayuntamiento de Bande.
- ❑ Construido para vigilar la Via Nova, que comunicaba Braga y Astorga.
- ❑ Ubicado a 15 Km del Ayuntamiento de Muíños, está considerado como uno de los principales yacimientos arqueológicos de la comarca.
- ❑ Cronológicamente se sitúa entre los siglos I y II dC.

Ayuntamiento de Bande

AQUIS QUERQUENNIS

- ❑ Dispone de pozas de agua caliente con temperaturas de hasta 48 °C.
- ❑ Se organizan visitas guiadas y desde el Complejo Turístico – Deportivo “O Corgo” podremos llegar a ellas en piragua a través del embalse de As Conchas.

Ayuntamiento de Bande

TERMALISMO EN LOBIOS

- ❑ En Lobios encontrarás una villa termal del siglo XXI
- ❑ Un lugar tranquilo en el que recuperar fuerzas con aguas calientes que brotan a 77 °C a orillas del río Caldo.
- ❑ Podrás disfrutar de un baño en la piscina pública y gratuita de aguas termales.

Ayuntamiento de Lobios

TERMALISMO EN LOBIOS

- ❑ Balneario con aguas especialmente indicadas para tratar procesos crónicos digestivos, respiratorios, reumatológicos, dermatológicos...
- ❑ También podrás realizar tratamientos estéticos o curas de tensión.

CONTACTA CON NOSOTROS

En los teléfonos:

Oficina Cámping (Junio – Septiembre)

988 40 60 75

Ayuntamiento:

988 45 64 03 / 639 03 00 34

A través de email:

turmuinosconcello@gmail.com

Más información en nuestra página web

www.concellomuinos.com

¡Ven A Conocernos!

MUÍÑOS

Natureza Viva

[Facebook.com/concello.muinos](https://www.facebook.com/concello.muinos)

www.instagram.com/concellodemuinos